

Ma az Ural és az Ural-lakók új feladatok előtt állanak. A hazának új javakra, új gazdagságra van szüksége, hogy eltávolíthassák a háború és ellenség vad pusztításainak nyomait és hogy a sebeket begyógyítsák. Szükség van eszközök biztosítására, hogy az emberek ismét boldogak és gazdagok legyenek. Kétségtelen, hogy az Ural ezt a feladatot is becsületesen el fogja végezni.

RABSZOLGA SZÜLETETT

Szemjonov Szergej elbeszélése

Európáról beszélek most nektek, a kapitalista országok egyikéről....

Ott született, ahol az embereknek az a rendeltetése, hogy a földesőtől a koporsóig robotoljanak. Alighogy megvillantotta a napvilágot, bezárta a nagy kör: a nyomor, a gond és a munka.

Világrajövetele nem váltott ki sem különösebb örömet, reménységet, vagy bánatot.

»Ha már itt van, hát éljen«, gondolta közömbösen az apja. »Így pedig el kell pusztulnia, az is Isten akarata lesz.«

Igy töprengett, aztán a növekedő kiadásokra gondolt és szinte meggörnyedt ezeknek a gondolatoknak a súlya alatt.

Hangosan azonban nem merte kimondani a gondolatait. A gyermek mellett ott feküdt a sápadt asszony, a boldog anya és fálvólos, elragadtatott tekintettel gyönyörködött kicsinyében, akinek most adott életet.

Maga az apa megfélemlített rabszolgája volt annak a nagy, sötét körnek és mialatt az ágy fölé hajolva, férfikivánsággal bámulta a rózsás, kicsi emberkét, a csöpp karokat és a lábakat — nem állhatta meg, hogy el ne szólja magát:

Ugy ám, asszony, most aztán majd takarékosabban kell élnünk!

Azon fáradozott, hogy ólomszürke, szinte beporosodott arcvonásaira, kedveskedő kifejezést erőltessen. Érezte, hogy szavai az előtte pihenő asszony szívében fájdalmas visszhangot keltenek. Ki akarta mutatni, hogy együtt érez vele, de ugyanakkor elárja ám, hogy az asszony is tisztán lássa a dolgokat.

Az asszony azonban hallgatott és kerülte a férfi tekintetét.

Egyszerű arcán a húsos, széles orr fölött egy pillanatra fájdalmas ránc jelent meg, de hamarosan újból kismúlt. Halovány karja ösztönös, védő mozdulattal emelkedett a gyermek fölé.

A férfi látta ezt.

— Nem ért meg engem — villant fel benne és elrövedezett a tekintete.

Ezuttal elnyomta feltörő haragját és elhallgatta a szokásos, durva szavakat. Még mélyebben hajolt a kiesi, új emberke fölé. De belül rágta a méreg, hogy felesége nem érti meg. Hiszen előbbi szavai mögött ott élt az asszony iránti aggodalom is!...

Nem volt könnyű az élete. De munkájával megszerezte mindnyájuk számára a legszükségesebbet. Nem kellene az asszonynak még nehezebbé tenni az életét!

Az az ösztönös mozdulat elárulta, hogy most, a második gyerek születése után, az asszony igényei is megnövekedtek. Talán a gyermek miatt hozzá kell majd nyúlni a fáradtságosan összekapart néhány garashoz, amit végső szükség esetére rakott félre. Megbocsáthatatlan könnyelműség lenne!

Talán már most meg lehetne kísérelni és kedveskedő hangon rávezetni az asszonyt, hogy ennek nem szabad megtörténni.

— Okosan kell gazdálkodnunk és megszámolni minden garást — erősítgette minden alkalommal, amikor kiadta neki a hetipénzt.
— Takarékoskodni, takarékoskodni!

Valami megnyugtató kijelentést várt, de az asszony nem szólt semmit.

Ellenszegülést érzett a hallgatásában.

Eddig mindig meghajolt a férfi akarata és okossága előtt. Most először próbált ellenállást. Lelki szeme előtt tisztán felrajzolódott kislányának élete: a fiú úgy él majd, mint az apja és nagyapja éltek. Pedig milyen szívesen taníttatná, de honnan szerezzen pénzt hozzá?

A férfi maga, még az elemi iskolát sem járhatta végig — az apja nem engedte! Már kilencéves korában beállt másnak egy festőmesterhez. Tizenkétéves volt, amikor már súlyos terheket cipelt egy gyárban. Az estét szorgalmas tanulással töltötte, hogy jó esztergályos válhék belőle.

— De a fiamnak már jobb lesz — vigasztalta magát. — Biztosan végigjárhatja majd az iskoláit. Ha azonban tovább akar jutni, akkor már a saját erejére kell támaszkodnia.

Dolgoznia kell majd keményen, segítenie kell az apjának, hogy a kis családot eltarthassák. Így él ő maga, így élt az apja is: így élnek valamennyien bezárva a nagy sötét körbe...

Ilyen gondolatái voltak a megváltoztatott szavak mögött. A sápadt asszony jól megértette. De anya volt és néma karmozdulata elutasítást jelentett.

A férfi is megértette a mozdulatot, de az asszony érzéseit

nem tudta követni. Csodálkozva és valami ködös büntudattal nézte. Tompa tekintetében ott volt a férfi naiv kíváncsisága, a nagy úri titok előtt.

Nem akart ellenkezni, hanem csillapítóan beszélt, inkább önmagához, mint az asszonyhoz:

— Nem tesz semmit, majd megsegít az Isten. És a gyerek is segíteni fog, majd ha megnő.

De az asszony még mindig hallgatótt. A férfi észrevette szempilláinak, meg ajkának rebbenését és érezte, hogy megint fájdalmat okozott. De nem bírta felioigni, hogy az asszonyt nemrég járta át az élet legnagyobb titkának láza és még mindig annak a hatása alatt áll. Hogy az érzelmeit sérti, amikor ebben a percben is a hétköznapi gondokról beszél — arra nem gondolt.

Az asszony pedig nem bírta érzéseit szavakba öltöztetni. Szűk volt a látóköre, szegényes a beszéde és gondolatai nem értek fel az elvont dolgokhoz. Csak olyan módon tudott kifejezést adni érzelmeinek, ami lényének megfelelt.

— Nem, nem, te tévedsz: a gyerek nem fog hozzád hasonlóan már tizenkétéves korára vasdarabokat cipelni a gyárban — álmódzott az asszony és tekintetét hol a gyerekre, hol a mennyezet-re irányította.

— Nem lesz egész életében gyári rabszolga, mint te. Az elemi iskola után feltétlenül tovább kell tanulnia. Még ha a térdemen esúszva kellene koldulnom ezért, akkor is. És ha mindent kitanult, ne legyen belőle munkás, hanem hivatalnok, feltétlenül hivatalnok... Talán könyvelő...

Fogalma sem volt arról, hogy mi az a „könyvelő”.

Honályosan valami súlyos személyiséget képzelt maga elé, valami finom urat, szivarral a szájában, mint a gyárigazgatót, akiről a férje mesélt. „Olyan legyen az én fiam is”, gondolta önmagában.

Magasabbra nem törtek az álmai. Jól tudta, hogy abban a szomorú, sötét körben, amely mindnyájukat bezárja, vannak magasabb és alacsonyabb rangúak. De azt nem sejtette, hogy ezt a kört mesterségesen zárták be körülöttük. Még álmában sem merete volna ennek a körnek sorsszerű határait átlépni. Csupán a körön belül kívánt valami jobb helyet gyermekének! Mert sajnós, a legtöbb proletárnál, amelyik nem öntudatos, ez így van...

— Nincs értelme, hogy most veszekedjem vele — gondolta rávasszul az asszony. — Várjuk meg az idejét. Majd akkor, Isten segítségével, keresztül viszem az akaratomat.

Megragadta férje széles, csontos kezét és odahúzta a csecesmő fejéhez, amelyet selymes hajacska takart.

Az ilyen jól kiszámított asszonyi kedveskedésnek életük hét-köznapjaiban nem lett volna helye. De ebben a ritka kivételes pillaneg csöndben és tekintetét az alvó gyermekről férjére vetette. A férfi megértette a kicsinyes ragaszkodást, de ebben a pillanatban ő sem akart ellenkezni.

És az asszony sápadt arcát besugározta a győzelem fénye.

— Két éven belül két gyerek! !— gondolta keserűen a férfi. — És ha még több is jön? Nehéz lesz, nagyon nehéz lesz az élet, amíg felnőnek.

Az asszony ezt nem tudja megérteni!

Ügyefogyottan megcsókolta az anyát és a gyereket.

Olyan ritkán fordult ez elő szürke életükben, annyira feleslegesnek látszott mindig.

Azután komoly hangon megismételte: — Segítséguinkre lesz majd a fiú, ha ránhallgatsz... csak nőjön nagyra....

Igy született meg egy rabszolga az Urnak 1938. esziendejében!

Fordította: Tiszay Andor

A SPANYOL VETÉS

Irta: Balk Teodor

Amikor a spanyol háború végleg befejeződött számunkra, amikor élve átléptük a határt és a müncheni Franciaország akkoriiban nem vendégszerető földjén, első lépéseinket tesszük, abban az órában sokan közülünk, a nemzetközi dandár tagjai közül, arra gondoltak, óajjon mindez hiábavaló volt?

Hiábavaló volt Casa de Campo, hiábavaló Siudat Universitaria, hiábavaló Harm, hiábavaló Guadalahara, hiábavaló Caspe, Mora de Ebro, hiábavalóak az előnyomulások és meghátrálások, az annyi vér árán szerzett győzelmek és még több vér árán elszenvedett vereségek, hiábavaló áldozatok emlékei a helységnevek, melyek síremlökek százain ismétlődnek? A válasz talán akkor nem volt mindenkinek világos. Ma már igen. Spanyolország nem harcolt hiába. Spanyolország súlyosan legyöngítette Hitler tengelytársát, Mussolini Olaszországát. Spanyolország visszalapozta Hitler hódításainak naptárát, s evvel értékes időt szerzett a Szovjetunióinak a felfegyverkezésre. Ma mindenki tudja ezt és nem erről akarok itt beszélni. Amiről beszélni akarok, az Spanyolország másik érdeme. A spanyol köztársasági hadsereg ötvenkét ország önkénteseit iskolázta a harc művészetében és nagy feladatokra képesítette őket a